Nr. 1192.

Currenda V.

A. D. 1877.

L. 516.

Przy zakładaniu ksiąg hipotecznych, mianuje zastępców prawnych, odnośnie do beneficyów, klasztorów, kościołów, cerkwi c. k. dotyczący Starosta wskutek delegacyi c. k. Namiestnictwa.

W związku z rozporządzeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 15. Stycznia 1877 r. L. 60272. umieszczonego w kurendzie III. strona 21, L. 472, otrzymał Biskupi Konsystorz nowy okólnik pod tą samą datą 15. Stycznia 1877, L. 60271 do wszystkich PP. Starostów wraz z instrukcyą z wezwaniem, by także ze swej strony czuwał nad dopełnieniem obowiązków włożonych na dotyczących proboszczów, kapelanów, przełożonych klasztorów i kongregacyj duchownych w sprawie założenia ksiąg gruntowych.

Okólnik ten i instrukcya brzmi jak następuje:

OKÓLNIK

do wszystkich PP. c. k. Starostów.

W myśl ustawy z dnia 20. Marca 1874 D. u. k. Nr. 29 względem założenia ksiąg gruntowych, w królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem obwieszczają c. k. Sądy powiatowe, kiedy dochodzenia miejscowe w sprawie założenia ksiąg gruntowych w pojedynczych gminach katastralnych się odbędą. Ponieważ czynność ta c. k. Sądów, rozciąga się także na posiadłości erekcyonalne, kościelne (cerkiewne) i beneficyalne, tudzież na fundacye przyłączone do kościołów (cerkwi), a dla takich posiadłości należycie umocowani zastępcy prawni przy rzeczonem dochodzeniu ustanowieni być winni, odnosiły się dotychczas c. k. Sądy powiatowe także do c. k. Prokuratoryi skarbu, celem ustanowienia takich zastępców. Ze względu jednak, iż umocowanie takich pełnomocników prawnych należy do zakresu działania c. k. Namiestnictwa, i c. k. Prokuratorya skarbu dotyczące obwieszczenia sądowe w każdym specyalnym wypadku władzy krajowej przedkładać musiała, poczem dopiero ustanawianie rzeczonych zastępców prawnych następywało, okazały się przy takiem postępowaniu wskutek formalnego przebiegu sprawy, rozmaite niedogodności, albowiem często z powodu rozwlekłej pisaniny wyznaczony termin sądowy tymczasem ubiegał.

Celem uproszczenia procederu postanawia się przeto, aby w każdym specyalnym wypadku PP. Starostowie ustanawiali wzmiankowanych zastępców prawnych imieniem c. k. Namiestnictwa. jako najwyższéj władzy w kraju czuwającéj nad majątkiem zakładowym kościelnym (cerkiewnym) (Kirchenvermögen), beneficyalnym (Pfründenvermögen), majątkiem zakładowym fundacyj istniejących przy kościołach, (cerkwiach) (Stiftungsvermögen).

Skoro Pan Starosta otrzymasz od c. k. Sądu powiatowego wiadomość o wyznaczonym w téj sprawie terminie, będzie rzeczą Pana c k. Starosty ustanowić zawczasu dla każdego beneficyum kościoła (cerkwi), lub osobnéj fundacyi przy kościołach (cerkwiach), osobnych zastępców prawnych. i takowych zaopatrzyć pełnomocnictwami, wystawionemi według dołączonego wzoru, z wezwaniem stawienia się na wyznaczonym terminie przed c. k. komisyą hipoteczną. Zarazem prześlesz Pan c. k. Starosta każdemu z ustanowionych zastępców, odpis dołączonéj instrukcyi, i zawezwiesz ich, aby ściśle się zastósowali do wskazówek w téjże instrukcyi zawartych, odwołując się wreszcie do postanowień ustawy z dnia 20. Marca 1874 D. u. k. Nr. 29, i do rozporządzenia Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 18. Maja 1874. D. u. k. Nr. 43. W końcu polecisz Pan c. k. Starosta rzeczonym zastępcom, aby uzyskawszy dla funduszów przez nich zastępywanych arkusze posiadania w myśl §. 27 powołanéj ustawy, złożyli bezzwłocznie c. k. Namiestnictwu z czynności swoich i uzyskanych postanowień komisyj hipotecznych przed upływem terminu do wnoszenia zarzutów przeciw arkuszom posiadania wyznaczonego, szczegółowe sprawozdanie, a to za pośrednictwem Ordynaryatu. Polecisz im Pan c. k. Starosta także, żeby w każdym wątpliwym wypadku udawali się o wyjaśnienie do c. k. Prokuratoryi skarbu.

Jeżeli nie zachodzą uzasadnione przeszkody, wydasz Pan umocowanie to, zwykle dotyczącym proboszczom, kapelanom miejscowym, samoistnym komendarzom, kooperatorom, lub téż tymczasowym administratorom tych instytutów, gdyż ci jako najlepiéj obznajomieni z faktycznymi stosunkami posiadłości erekcyonalnych, kościelnych (cerkiewnych) i beneficyalnych, tudzież posiadłości fundacyj przy kościołach (cerkwiach) istniejących, jak niemniéj będąc w posiadaniu inwentarzy probostwa, dokumentów, fundacyi i t. p. najłatwiéj potrzebne daty przy dochodzeniu dostarczyć, i odnośne dokumenta z aktów parafialnych przedłożyć będą w stanie. Jeżeli wyjątkowo zajdzie potrzeba ustanowienia zastępcą mniéj zaufania godnéj osoby, będzie obowiązkiem Pana c. k. Starosty dokładnie rozważyć, czy zamianować się mający zastępca prawny, jest rzeczywiście obznajomionym z faktycznymi stosunkami posiadłości erekcyonalnych i fundacyjnych, na którą to okoliczność szczególną uwagę zwrócić należy. Taki zastępca prawny winien jednak zawsze porozumieć się z dotyczącym plebanem. kapelanem i t. p., co tém łatwiéj nastąpić może, ile że dochodzenie sądowe na miejscu w każdéj gminie katastralnéj się odbywa. Zauważa się przytém, że co do majątku nieruchomego zakonów i kongregacyj duchownych nie zachodzi potrzeba ustanawiania osobnych zastępców prawnych, albowiem miejscowi przełożeni rzeczonych instytutów duchownych są według §§. 5. i 6. rozporządzenia Ministerstwa wyznań i sprawiedliwości

z dnia 13. Czerwca 1858 D. u. p. Nr. 95 już z tytułu swego urzędu, powołani uprawnieni, do zastępstwa posiadłości należących do ich zakonów, lub duchownych kongregacyj. Będą oni przeto także i w tym wypadku do w mowie będącego zastępstwa uprawnieni już z mocy ustawy, jeżeli do ich zakonu lub kongregacyi jest iukorpowane beneficyum pleno jure, t. j. co do temporaliów i spiritualiów. Zawiadomisz Pan Starosta więc o tém wszystkich przełożonych zakonów i kongregacyj duchownych swego powiatu i prześlesz im zarazem odpis dołączonéj instrukcyi, celem analogicznego zastósowania z nadmienieniem, iż w razie zachodzących wątpliwości udać się winni o wyjaśnienie do c. k. Prokuratoryi skarbu. C. k. Namiestnictwo udaje się równocześnie do c. k. Sądów wyższych krajowych we Lwowie i Krakowie z prośbą wydania odpowiednich zarządzeń, aby c. k. Sądy powiatowe dotyczące obwieszczenia zamiast c. k. Prokuratoryi skarbu, c. k. Starostom doręczały.

LWÓW dnia 15. Stycznia 1877.

W zastępstwie:

Bartmański.

INSTRUKCYA

dla zastępców majątków erekcyonalnych, kościelnych (cerkiewnych) i parafialnych, tudzież fundacyj przyłączonych do kościołów (cerkwi) przy dochodzeniach miejscowych, zarządzonych w myśl ustawy z dnia 20. Marca 1874. D. u. k. Nr. 29. w celu urządzenia ksiąg gruntowych.

Przedmiotem przepisanych ustawą z dnia 20. Marca 1874 D. u. k. Nr. 29, mianowicie §§. 14 — 26 téjże ustawy dochodzeń sądowych, które mają na celu sporządzenie dla każdego posiadacza nieruchomości osobnych arkuszów posiadania będzie:

1). Zbadanie spisów posiadłości i map katastralnych pod względem prawdziwości i dokładności tychże, niemniéj sprostowanie takowych.

2). Wyśledzenie praw własności i ograniczeń, którym właściciele co do wolności, zarządzania majątkiem podlegają.

3). Rozpoznanie, które z parcel gruntowych same dla siebie stanowić mają osobne ciała hipoteczne, a które w tym celu z innemi mają być połączone, niemniéj które ciała hipoteczne właściciel w jednym wykazie umieszczone mieć chce.

4). Wyśledzenie znanéj powszechnie nazwy ciała hipotecznego, konskrypcyjnego czyli domowego numeru, którym oznaczane bywa ciało hipoteczne, lub pojedyncze jego części.

5) Wyśledzenie praw z posiadaniem nieruchomości połączonych, tudzież gruntowych i domowych służebności takowe obciążających.

Na inne prawa rzeczowe, a mianowicie na prawa zastawu, dochodzenia te rozciągać się nie będą. Dochodzenie tych praw stanowi drugie stadyum postępowania przy założeniu ksiąg grntowych, i będzie traktowaném według ustawy z d. 25. Lipca 1871. D. u. p. Nr. 96.

Względem posiadłości, które już są wpisane w księgach hipotecznych, pominiętém będzie wyśledzenie praw własności i ograniczeń, którym właściciele w prawie zarządzenia majątkiem podlegają, wyśledzenie zaś praw, połączonych z posiadaniem służebności, ograniczać się ma tylko na wyśledzenie takich praw, z posiadaniem tych posiadłości połączonych, tudzież gruntowych i domowych służebności na nich ciężących, o ile takowe nie są już hipotecznie wpisane.

Według §. 25 powołanéj ustawy, należy twierdzenia i roszczenia stron przy tém dochodzeniu w sposób przekonywujący wykazać, dla tego téż według §. 18 ustawy, winny strony okazać dokumenta odnoszące się do stosunków ich posiadania, gdyż w razie niewykazania się lub zaprzeczenia takowym, ma służyć za podstawę dochodzenia, ostatnie faktyczne posiadanie.

Powyższe postępowanie uwidocznia się w protokole dotyczącym, a stronom wolno stawiać i żądać wpisania do protokołu wszelkich ich istotnych oświadczeń. Przedstawione tu w krótkości dochodzenie stanowi pierwsze stadyum rozprawy, a wynik ostateczny tego dochodzenia, są sporządzić się mające dla każdego posiadacza osobne arkusze posiadania. Wpisy w te arkusze posiadania wszystkich posiadłości w gminie katastralnéj położonych, a do tego samego posiadacza należących, stanowić będą przedmiot osobnego dochodzenia, w którymto celu po sporządzeniu tych arkuszów posiadania osobny termin do wniesienia zarzutów edyktem ogłoszony być ma. Obok zbadania faktycznych stosunków posiadania nieruchomości obejmować będzie to pierwsze stadyum dochodzenia, także czy nieruchomości te, które dotąd nie stanowią ciała hipotecznego, a należą do jednego i tego samego właściciela przy utworzeniu ksiąg gruntowych w jedno ciało tabularne mają być połączone, lub dla tychże oddzielne ciało utworzone. Pod tym względem postanawiają §§. 5, 23 i 24 powołanéj ustawy, że fizycznie w jedną całość połączone nieruchomości w jedno ciało hipoteczne łączone być mają, niemniéj, że więcéj nieruchomości jednego i tego samego właściciela z reguły, jeżeli tenże nie żąda utworzenia dla tych nieruchomości oddzielnych ciał tabularnych w jedno ciało hipoteczne łączone być mają, z wyjątkiem, jeżeli pod względem prawa własności pojedyncze te nieruchomości podlegają nierównym ograniczeniom, albo różnymi od siebie ciężarami są obciążone. Przedstawiwszy w krótkości przedmiot i najważniejsze momenta rzeczonego pierwszego stadyum dochodzenia w sprawie założenia ksiąg gruntowych, poleca c. k. Namiestnictwo PP. zastępcom majątków erekcyonalnych kościelnych (cerkiewnych) i parafialnych, tudzież fundacyj przyłączonych do kościołów (cerkwi) aby ile możności przestrzegali, by majątek nieruchomy kościelny (cerkiewny) od parafialnego i od majątku fundacyi, o ile takowe są posiadaczami nieruchomości w gminie położonych, został oddzielony. Należy przeto dążyć, aby dla posiadłości tych w istocie różnych majątków zakładowych, oddzielne korpusy hipoteczne były utworzone, posiadłości zaś jednego i tego samego majątku, czy to kościelnego, czy parafialnego, rozumie się jednego i tego samego kościoła parafialnego, o ile możności w jedno ciało hipoteczne były łączone, zaś co do fundacyj przy kościele istniejących, to każda fundacya dla siebie oddzielne winna mieć ciało hipoteczne.

I. Do majątku parafialnego, czyli beneficyalnego (Pfründenvermögen) należą majątki istniejące przy kościołach, (cerkwiach), a przeznaczone dla dotacyi osób duchownych, które z mocy kanonicznéj instytucyi zajmują stałe posady kościelne. Takiemi są posady proboszczów, miejscowych kapelanów i komendarzy. Dla tego więc majątku beneficyalnego winien być utworzony osobny korpus tabularny, i na własność probostwa (kapelanii, eksposytury samoistnéj) obrz. łać. (obrz. gr. kat.) przy kościele (cerkwi) w NN. zaintabulowany. Gdyby z mocy *osobnéj fundacyi* istniały przy kościele (cerkwi) nieruchomości, których jest przeznaczeniem utrzymywanie wikaryuszów, kooperatorów i t. p. natenczas należy majątek taki odłączyć od majątku ściśle beneficyalnego, odpowiednie nieruchomości połączyć w jedno ciało hipoteczne i zaintabulować na własność: „wikaryatu, wikaryatu eksponowanego, kooperatury i t. p. przy kościele (cerkwi) w N. N. W przeciwnym zaś razie, należy majątek przeznaczony na utrzymanie pomocników proboszcza złączyć z beneficyalnym majątkiem w jedno ciało hipoteczne.

II. Do majątku kościelnego (cerkiewnego) o ile takowy składa się z nieruchomości, należą grunta i realności, z których dochód jest przeznaczony na utrzymanie budynku kościelnego (cerkiewnego) sprzętów liturgicznych, (dzwonów, organów i ołtarzy i t. d.), tudzież służby kościelnéj (organisty, diaka i t. d.) Wszystkie dla powyższych celów przeznaczone posiadłości należą do majątku kościoła (cerkwi) i winne być w jedno ciało tabularne połączone i na rzecz kościoła (cerkwi) w NN. zaintabulowane.

III. Nieruchomości należące do fundacyj pobożnych i dobroczynnych przy kościołach (cerkwiach) istniejących, należy podzielić na tyle części, ile jest fundacyj, a nieruchomości nalelążące do jednéj i téj saméj fundacyi mają być połączone w jedno osobne ciało hipoteczne, i na imie odpowiedniéj fundacyi przy kościele (cerkwi) w NN. zaintabułowane. Do ważniejszych tego rodzaju fundacyj należą: *a)* fundacye mszalne, intabulacya na imie fundacyi mszalnéj . . . . (imię i nazwisko fundatora) przy kościele (cerkwi) w NN. *b)* szpitale ubogich przy kościołach (cerkwiach) istniejące, intabulacya na szpital ubogich przy kościele (cerkwi) w NN. Zauważa się przytém iż dzisiejsze cmentarze, służące do grzebania zmarłych, utworzone po zniesieniu dawniejszych cmentarzy, stanowiących zwykle otoczenia kościoła (cerkwi) stanowią osobną całość, wcale nie należącą do majątku kościelnego (cerkiewnego), cmentarze te stanowią bowiem w regule własność gminy parafialnéj lub miejscowéj.

W końcu nadmienia się, iż we wszelkich wątpliwych wypadkach należy zawczasu udać się o wyjaśnienie do c. k. Prokuratoryi skarbu we Lwowie, c. k. Eksposytury prokuratoryi skarbu w Krakowie.

We Lwowie dnia 15. Stycznia 1877.

PEŁNOMOCNICTWO.

W skutek upoważnienia otrzymanego od Wysokiego c. k. Namiestnictwa z dnia 15. Stycznia 1877 l. 60271 umocowuje niniejszém, imieniem c. k. Namiestnictwa W Księdza . . . . (Imię i nazwisko, godność i miejsce zamieszkania) na zastępcę majątku erekcyonalnego, kościelnego (cerkiewnego), beneficyalnego, obrządku łać. (gr. kat. lub ormiańskiego) w NN., tudzież majątku fundacyj przyłączonych do kościoła (cerkwi) w NN. podczas rozprawy, zarządzonéj w myśl ustawy z dnia 20. Marca 1874 D. u. k. Nr. 29 celem założenia ksiąg gruntowych w gminie katastralnéj NN.

N. N. dnia . . . . 1877.

(L. S.)

Pieczęć

C. k. Starosta

N. N.

Biskupi Konsystorz żywi niepłonną nadzieję, że Wielebni duszpasterze obowiązki swe odnośnie do założenia ksiąg gruntowych i zabezpieczenia praw kościoła, plebanij i t. d. ściśle, sumiennie i ochoczo pełnić będą.

Z Biskupiego Konsystorza,

w Tarnowie dnia 22. Lutego 1877.

L. 884.

Przygotowanie młodzieży szkolnéj do przyjęcia sakramentów świętych może być okrom godzin szkolnych za pośrednictwem Rady szkolnéj okręgowéj zarządzone.

Ces. król. Namiestnictwo pod dniem 20. Stycznia 1877. L. 124. udzieliło Biskupiemu Konsystorzowi rozporządzenie wysokiego Ministeryum wyznań i oświaty z dnia 22. grudnia 1876. L. 11355 z tym dodatkiem, że Rady szkolne okręgowe otrzymały polecenie ścisłego przestrzegania tego rozporządzenia.

Rozporządzenie to brzmi jak następuje:

Abschrift des Erlaßes des h. k. k. Ministeriums für Cultus und Unterricht dtto 22. Dezember 1876. z. Z. 11355 an die k. k. Landesschulbehörde für Galizien.

„Aus Anlaß eines speziellen Falles finde ich der k. k. Landesschulbehörde zu eröffnen. Soweit die Vorbereitung der katholischen Jugend zum Empfange der heiligen

Sakramente durch Unterricht in den Volksschulen zu vermitteln ist, wird dieselbe der Regel nach einen Bestandtheil des Religionsunterrichtes bilden müssen, welcher in den durch die Lehr- und Stundenpläne bestimmten Unterrichtsstunden zu ertheilen ist.

Sollten jedoch an einzelnen Orten die Verhältnisse es erfordern, daß hiezu ein besonderer Vorbereitungsunterricht außer der regelmässigen Unterrichtszeit ertheilt werde, zu welchem die Schüler von Seite der Schule verhalten werden sollen, so ist nach §. 5. des Reichsvolksschulgesetzes vom 14. Mai 1869. und nach §. 50. der Schul- und Unterrichtsordnung vom 20. August 1870. nothwendig, daß die betreffenden Kirchenbehörden ihre Verfügung dem Leiter der Schule durch die Bezirksschulbehörde verkünden. Der Gewährung diesbezüglicher, begründeter Ansprüche stehen die Schulgesetze nicht entgegen, nur ist aus pädagogisch didaktischen Gründen daran festzuhalten, daß ein solcher außerordentlicher Religionsunterricht von dem ordentlichen Religionslehrer der Schule ertheilt, auf eine wenige Wochen des Schuljahres umfassende Dauer beschränkt werde und in den Schullocalitäten wie der ordentliche Religionsunterricht stattfinde. Ergeben sich zwischen der Kirchenbehörde und der Bezirksschulbehörde Differenzen, so haben die höheren Schulbehörden instanzmässig zu entscheiden. D. u. s."

Wielebni XX. Katecheci mogą tedy zarządzać przygotowania i nauki religijne jeżeli tego zachodzi potrzeba w duchu wspomnianego rozporządzenia.

Z Biskupiego Konsystorza,
w Tarnowie dnia 24. Lutego 1877.

Mutationes inter Venerabilem Clerum:

N. 552 R. D. *Mathœus Skopiński*, Cooperator in Krzęcin, translatus est in eadem qualitate ad Luszowice.

„ 602 R. D. *Petrus Basiński*, Coop. Neo-Sandeciae, translatus est ad Straszęcin.

„ 663 R. D. *Ludovicus Dąbrowcki*, anteactus administrator spirit. in Kosocice, applicatus est ad Zgórsko.

„ 880 R. D. *Joannes Puchała*, Coop. in Rzezawa, translatus est ad Podegrodzie.

„ „ R. D. *Josephus Bobiński*, Cooperator in Podegrodzie, applicatus ad Porąbka.

„ „ R. D. *Mathaeus Flis*, Coop. in Jazowsko, constitutus est Cooperator Neo-Sandeciae.

„ 891 R. D. *Romanus Lepiarz*, Cooperator in Pilzno, obtinuit canonicam institutionem die 17. Februarii 1877 pro beneficio curato in Jodłówka.

N. 891 R. D. *Franciscus Szczudło*, administr. spirit. in Jodłówka, applicatus est qua Cooperator in Pilzno.

„ 52/praes. A. R. *Joannes Babicz*, Parochus in Przyszowa, condecoratus est Expositorio canonicali.

„ 55/praes. A. R. *Josephus Kempner*, Vice-Decanus Tymbarkensis et Curatus in Niedźwiedź, condecoratus est Expositorio canonicali.

„ 1010 R. D. *Stephanus Szlosarczyk*, Cooperator in Międzybrodzie, translatus est in eadem qualitate ad Niedźwiedź.

„ „ R. D. *Ceslaus Hałaciński*, Cooperator in Radziechowy, applicatus est ad Rzezawa.

„ 1052 A. R. *Josephus Bagier*, Capellanus localis in Bulowice, obtinuit die 26. Febr. canonicam institutionem pro Kęty, et nominatus insimul Vice-Decanus Oświęcimensis.

„ „ R. D. *Clemens Jaworski*, Coop. in Porąbka, institutus est administrator spiritualium Capellaniae localis in Bulowice.

„ 1074 R. D. *Carolus Fąferko*, Cooperat. in Żywiec, institutus est Parochus die 27. Februarii in Siemiechów.

Piis ad aram suffragiis commendantur.

N. 602. Anima **Ignatii Wojcik**, Cooperatoris in Straszęcin, qui die 28. Januarii 1877. Sacramentis moribundorum provisus anno aet. 36. sac. 7. ad Dominum migravit, **societati dioecesanae pro felici morte adscriptus.**

N. 800. Anima **Mariannae Walburgae Bikowska**, Monialis Ordinis S. Benedicti sororis servitiae quae die 10. Febr. 1877. Anno aetatis 83. Prof. 44. Sacramentis provisa in Domino obiit.

E Consistorio Episcopali,

Tarnoviae, die 1. Martii 1877.

JOSEPHUS ALOJSIUS,

EPISCOPUS TARNOVIENSIS.

Tarnoviae 1877. Typis A. Rusinowski, Typographi ad honores Episcopalis. Impensis Consistorii.